

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

בג"ץ 1823/15

לפני:

כבוד הנשיאה א' חיות
כבוד המשנה לנשיאה ח' מלצר
כבוד השופט נ' הנדל
כבוד השופט ע' פוגלמן
כבוד השופט ג' קרא

העותרים:

1. עו"ד תמר בן-פורת
2. עמותת איתך - משפטניות למען צדק חברתי
3. המרכז לקידום מעמד האישה
4. מרכז צדק לנשים
5. עמותת קולך
6. אלטפולה - ארגון מעונות יום נצרת
7. מכון וון-ליר בירושלים
8. ויצו
9. נעמת
10. שדולת הנשים בישראל
11. תנועת ש.י.ן לשוויון ייצוג נשים

נ ג ד

המשיבים:

1. רשם המפלגות
2. הסתדרות אגודת ישראל בארץ ישראל

המבקש להצטרף כידיד בית
המשפט:

מרכז קונקורד לחקר קליטת המשפט הבינלאומי
בישראל

צד קשור:

היועץ המשפטי לממשלה

תגובה מטעם המשיבה 2 מיום 6.12.2018
תגובה מטעם העותרות 2-11 מיום 12.12.2018
בקשה דחופה למתן החלטה מטעם העותרות מיום
6.1.2019

בשם העותרת 1:

בעצמה

בשם העותרים 2-11:

עו"ד נטע לוי; עו"ד פרופ' נטע זיו

בשם המשיב 1 והיועץ
המשפטי לממשלה:

עו"ד יונתן ברמן

בשם המשיבה 2 : עו"ד אייל נון ; עו"ד חגי וגנפלד

בשם המבקש להצטרף כידיד
בית המשפט : עו"ד ד"ר אבינעם כהן

פסק-דין

הנשיאה א' חיות:

1. עניינה של העתירה בהוראות סעיפים 6א ו-6ד לתקנון המשיבה 2, מפלגת הסתדרות אגודת ישראל בארץ ישראל (להלן: המפלגה), ובאפשרותן של נשים להצטרף כחברות בה נוכח הוראות אלה. צו על-תנאי שהוצא בעתירה ביום 27.10.2016 הורה למשיבים להתייצב וליתן טעם מדוע לא תיפסלנה הוראות הסעיפים האמורים.

2. סעיף 6 לתקנון המפלגה כותרתו "חברות במפלגה" וסעיף 6(א) שבו קובע כי:

"חבר במפלגה יכול שיהיה: כל איש יהודי מבן שמונה עשרה שנה ומעלה, שומר תורה ומצוות, הנמנה על החרדים לדבר ה' ומזדהה עם אגודת ישראל ומטרותיה "לפתור ברוח התורה והמסורה את כל השאלות אשר תעלינה יום יום על הפרק בחיי כלל ישראל", המכפיף עצמו לדעת מועצת גדולי התורה של אגודת ישראל ומקבל מרותה, אשר מוכן לקבל על עצמו את תקנונה והחלטות מוסדותיה המוסמכים של המפלגה בכל ענין מעניני אגודת ישראל ואשר אינו חבר או משתייך לשום מפלגה אחרת או תנועה ו/או גוף שיש לו זיקה פוליטית למפלגה אחרת, וכמו כן אינו חבר בקופת חולים של ההסתדרות שלא במסגרת ארגון העובדים של אגודת ישראל."

סעיף 6(ד) לתקנון המפלגה המופיע גם הוא תחת אותה כותרת של "חברות במפלגה" קובע כי:

"אישה תהיה זכאית להצטרף לתנועת "נשי אגודת ישראל", אשר תהווה גוף נפרד – כמצוות ההלכה – הקשור ארגונית ורוחנית לאגודת ישראל."

3. בתום הדיון שהתקיים בפנינו ביום 31.7.2018 בהתנגדות להפיכת הצו על-תנאי לצו מוחלט, התבקשה המפלגה להודיע האם היא מסכימה למחיקתו או לתיקונו של סעיף 6(א) לתקנון המפלגה, באופן אשר יסיר את המניעה הקיימת לצירופן של נשים כחברות

במפלגה. ביום 3.9.2018, הודיעה המפלגה כי היא מסכימה למחיקת המלה "איש" מסעיף 6(א) לתקנון. העותרות הגיבו לאמור בהודעה וציינו, בין היתר, כי לגישתן בשל הוראת סעיף 6(ד) לתקנון ועל אף הודעת המפלגה כאמור, טרם הוסרו החסמים לשילוב נשים במפלגה. משכך הוספנו והורינו למפלגה, בהחלטתנו מיום 6.11.2018, להבהיר האם הצטרפות אישה לתנועת "נשי אגודת ישראל" על פי סעיף 6(ד), הכלול בסעיף 6 שכותרתו "חברות במפלגה" מאפשרת את חברותה במסגרת המפלגה. בהודעתה מיום 6.12.2018 הבהירה המפלגה כי "עם מחיקת המלה "איש" מסעיף 6(א) לתקנון המפלגה, תוסר המניעה המשפטית הטכנית מפני קבלת נשים למפלגה" וכי אין בהוראת סעיף 6(ד) לתקנון כדי למנוע או לחייב חברות במפלגה. עוד הבהירה המפלגה, כי שינוי התקנון האמור "לא יביא לשינוי מעשי במצב העובדתי בכל הנוגע לקבלה למפלגה" הואיל ולשיטת המפלגה אישה המבקשת להתקבל לחברות במפלגה לא תוכל להתחייב, כדרישת התקנון, לפעול בהתאם להלכה היהודית ובהתאם להוראות מועצת גדולי התורה.

4. העותרות 2-11 סבורות כי קיימת סתירה פנימית בעמדתה של המפלגה ועל כן, הן מבקשות כי בית המשפט יבהיר "אם בעקבות שינוי התקנון בפועל נפתחה למעשה הדרך לנשים להיות חברות במפלגה, ובכך הוסרו המגבלות והאפליה המפורשת שהשתקפה בתקנון המפלגה".

5. כעולה מהודעות המפלגה בעקבות הדיון שהתקיים בעתירה ביום 31.7.2018, עם תיקון סעיף 6(א) לתקנון והסרת המלה "איש" מלשון הסעיף, לא תהיה עוד כל מניעה תקנונית לקבלתה של אישה כחברה במפלגה. על כן, מבחינה משפטית, העתירה דגן באה על סיפוקה.

וידגש – היה ובעתיד, חרף העדר כל מניעה תקנונית ומשפטית להצטרפותה של אישה כחברה במפלגה, תימנע הצטרפות כזו מאישה כלשהי העומדת, לטענתה, בדרישות הקבועות בסעיף 6(א) לתקנון, ניתן יהיה להידרש לסוגיות הנובעות מכך בהליך מתאים, ככל שיוגש.

6. אשר על כן, ניתן בזה תוקף של פסק-דין להתחייבות המפלגה להסיר את המלה "איש" מסעיף 6(א) לתקנון המפלגה וזאת בתוך 21 ימים מהיום, וכן להצהרת המפלגה כי הוראת סעיף 6(ד) לתקנון אינה מונעת מאישה חברות בה.

אין צו להוצאות.

ניתן היום, ד' בשבט התשע"ט (10.1.2019).

ש ו פ ט

המשנה לנשיאה

ה נ ש י א ה

ש ו פ ט

ש ו פ ט